

ВПЛИВ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ НА МІЖНАРОДНЕ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩЕ

Вінницький національний технічний університет

Анотація:

Окреслено сучасні особливості функціонування ТНК та вплив на процес глобалізації, міжнародну конкуренцію, економіку окремих країн та добробуту їх населення, споживацькі звички, а також зазначено про їх вклад у розвиток технологій, науки, інновацій

Ключові слова: компанії, конкуренція, ТНК, кооперація, технології, значення ТНК.

Транснаціональні корпорації стали невід'ємною частиною ХХІ століття, оскільки чинять глобальний вплив на елементи світової економіки та її глобалізацію. Якраз саме вони є одними із засновників взаємозалежної економічної діяльності різних країн світу, в наслідок чого і стали основою глобальної економіки. На сьогодні, транснаціональні компанії являються не лише головними суб'єктами світової економіки, а й є важливою частиною національної економіки різних країн світу. Відтак глобалізація процесів у світовій економіці на фоні активізації транснаціональних корпорацій активізує транснаціоналізацію й українських компаній. Адже цей процес може виступити економічним механізмом, який визначить нові пріоритети суспільного відтворення, цілі зовнішньоекономічної політики, особливості та умови участі країни в міжнародному поділі праці.

Компанії являються провідними інвесторами та торговими підприємцями, поширюють сучасні технології, стимулюють науково-технічний прогрес та міжнародну трудову міграцію. Адже, конкуренція в сучасній глобальній економіці розвивається швидкими темпами й щоразу доповнюється новими методами боротьби, саме це змушує ТНК швидко реагувати на зміни, виробляючи унікальні механізми впливу та боротьби з конкурентами з метою збільшення власних прибутків.

Наведемо характерні особливості ТНК [1 - 4]:

- вільне володіння та безперешкодний доступ до капіталу, природних ресурсів, а також світових результатів науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт;
- горизонтальну диверсифікацію в різні галузі або вертикальну інтеграцію за технологічним принципом в рамках єдиної галузі, що забезпечують в обох випадках економічну стабільність і фінансову стійкість ТНК;
- наявність вільного вибору у процесі розміщення підприємств компанії у різних країнах світу з урахуванням цін, національних розмірів їх національних ринків, темпів економічного зростання, доступності економічних ресурсів, а також політичної стабільності;
- невисоку вартість фінансових ресурсів завдяки ширшим можливостям їх залучення;
- економію на масштабах підприємства;
- можливість використання державної зовнішньоекономічної політики різних країн в інтересах ТНК;
- можливість долати різні бар'єри на шляху до масштабування обсягів експорту своїх товарів на ринок тієї чи іншої країни за рахунок прямих інвестицій;
- безперешкодну інформативність про кон'юнктуру фінансових, валютних та товарних ринків у різних країнах, що дозволяє швидко реагувати та направляти потоки капіталів у ті країни, де складаються сприятливі умови для отримання максимального прибутку;
- можливість залучення кваліфікованих кадрів та необмежені можливості по їх селекції.

Саме ці особливості являються одними із конкурентних переваг дають можливість ТНК динамічно розвиватися та бути конкурентоспроможними порівняно з іншими компаніями.

Боротьба за владу на ринку шляхом поглинання інших компаній є основною метою для транснаціональних корпорацій, що призводить до зростання рівня монополізації ринків. Потужні

гравці отримують більше впливу і можуть управляти деякими процесами, визначаючи тренди і вектори розвитку. Тому, багато ТНК, враховуючи Google, Apple, Microsoft, Facebook та інші, звинувачують в монополії, а самі корпорації ведуть між собою патентні війни і намагаються першими викуповувати, а точніше — поглинати, перспективні компанії.

Транснаціональні корпорації становлять загрозу не лише для міжнародної конкуренції. Найбільші ТНК можуть мати бюджет завбільшки бюджету деяких країн, тому уряди поступово втрачають спроможність керувати ними. Завдяки своїй організаційній структурі вона здатна уникнути контролю з боку однієї держави. Тому для регулювання діяльності ТНК національного законодавства приймаючих країн однозначно недостатньо. Саме тому корпорації поступово збільшують свій вплив на світову економіку та конкуренцію.

Серед негативних сторін діяльності ТНК виділяють: проблему добробуту бідних країн, оскільки глобалізація є найбільш вигірною для розвинених держав і збільшує діру між багатими і бідними; погіршення умов роботи, оскільки попит на працевлаштування в ТНК зростає по всьому світу; виснаження природних ресурсів, ігнорування місцевих законів про охорону навколишнього середовища, низьке інвестування в країни, де розташована власність ТНК і т. і.

Але при цьому позитивний вплив ТНК на світову економіку очевидний: корпорації створюють нові робочі місця, покращують рівень життя людей, дозволяють обмінюватися ідеями і реалізовувати найкращі з них, роблять суспільство більш обізнаним в глобальних проблемах і т. і. ТНК також грають украй важливу роль в наукових дослідженнях, патентах технологій і в цілому розвитку науки та практично всіх сфер людського життя — від створення сервісів потокового відео до комерційних польотів у космос. Існують також приклади кооперації, за якої світові бренди об'єднуються в глобальні корпорації, щоб спільно розробляти найбільш просунуті технології і конкурувати з іншими корпораціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Скавронська І.В., Мадараш О.В. Місце і роль ТНК у розвитку національних економік. Молодий вчений. 2016. № 4. С. 197–200.
2. Нікітіна Т.А. Транснаціональні корпорації як нові гравці на світовому ринку. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. К.: КНТЕУ. 2002. Вип. 4. С. 20–25. С. 21.
3. Швець Ю.О., Сухаренко Т.А. Основні етапи розвитку транснаціональних компаній та їх зв'язок з глобалізацією. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2016. № 3. Т. 1. С. 204–209.
4. Радченко О.П., Шавлюк О.І. Розвиток та особливості впливу ТНК на економіку України. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2015. Т. 14. Вип. 2 (30). С. 102–111.

Філатова Любов Сергіївна — канд. екон. наук, старший викладач кафедри менеджменту, маркетингу та економіки, Вінницький національний технічний університет. e-mail: filatovalyba@gmail.com.

Прадівлянний Микола Григорович - канд. пед. наук, доцент кафедри іноземних мов, Вінницький національний технічний університет.

Кіщук Наталія Анатоліївна – студентка групи МЗД-206, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет.